

عنوان مقاله:

غزل حافظ؛ متن یا اثر؟

محل انتشار:

دوفصلنامه عرفان پژوهی در ادبیات، دوره 2، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسندگان:

رضا روحانی - استاد گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و زبانهای خارجی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

زهره کافی - دانشجوی دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه کاشان

خلاصه مقاله:

با توجه به نظریه رولان بارت، نظریه پرداز و فیلسوف فرانسوی قرن بیستم در باب تفاوت اثر از متن، پرسش محوری مقاله این است که غزلیات حافظ متن به شمار می آید یا اثر؟ برای رسیدن به پاسخ، هفت سرفصلی که رولان بارت در نظریه «اثر تا متن» خود بیان کرده است بر بستر یکی از غزل های حافظ، غزل ۳۲۴ بر اساس دیوان حافظ به سعی سایه، (با مطلع: گر دست رسد در سر زلفین تو بازم/ چون گوی چه سرها که به چوگان تو بازم) بررسی شده است. گفتار این مقال از این مصداق یا شاهد مثال، عبور می کند و شواهد کلی تر و عام تری از غزلیات حافظ را نیز به یاری می گیرد. با روش تحلیل متن، و پیاده سازی نظریه رولان بارت بر غزل مذکور، این نتیجه به دست می آید که غزل حافظ، هم متکثر است و هم متناقض نما، هم دارای مدلول های نامتناهی است و هم در ارتباط با دال تجربه می شود؛ هم کالای مصرفی نیست و هم عنصر لذت بخش بودن را در خود دارد؛ هم دارای نیروی آشوبگر ضد طبقه بندی است و هم دارای نمادپردازی است. در نتیجه سزاوار است که جامه متن بر قامت او پوشیده شود نه اثر.

کلمات کلیدی:

تفاوت متن و اثر، رولان بارت، حافظ، متن باز، متن بسته

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1766458>

